

**PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
TRUNG TÂM WTO**

ĐỀ TÀI

**GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG HIỆU QUẢ THAM VẤN CỘNG ĐỒNG DOANH NGHIỆP
VIỆT NAM TRONG ĐÀM PHÁN CÁC HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI TỰ DO**

Người thực hiện: Nguyễn Thị Thu Trang

Chức vụ: Giám đốc Trung tâm WTO

Đơn vị công tác Phòng Thương mại và
Công nghiệp Việt Nam

**Nghiên cứu được tài trợ thực hiện trong khuôn khổ Dự án “Nâng cao năng lực
phục vụ hội nhập quốc tế sâu rộng của Việt Nam đến 2020”**

(Mã dự án 00084305)

Mã tài trợ: 02/TTNC13/HNQT

Hà Nội, tháng 12/2013

**PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
TRUNG TÂM WTO**

ĐỀ TÀI

**GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG HIỆU QUẢ THAM VẤN CỘNG ĐỒNG DOANH NGHIỆP
VIỆT NAM TRONG ĐÀM PHÁN CÁC HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI TỰ DO**

Người thực hiện: Nguyễn Thị Thu Trang

Chức vụ: Giám đốc Trung tâm WTO

Đơn vị công tác: Phòng Thương mại và Công
nghiệp Việt Nam

Chữ ký xác nhận:

**Nghiên cứu được tài trợ thực hiện trong khuôn khổ Dự án “Nâng cao năng lực
phục vụ hội nhập quốc tế sâu rộng của Việt Nam đến 2020”**

(Mã dự án 00084305)

Mã tài trợ: 02/TTNC13/HNQT

Hà Nội, tháng 12/2013

LỜI NÓI ĐẦU

Việt Nam đang hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế thế giới thông qua các kênh hội nhập đa phương và song phương khác nhau, trong đó có việc đàm phán và ký kết các hiệp định thương mại tự do (FTA) với các đối tác thương mại quan trọng.

Trong quá trình đàm phán này, việc tham vấn thường xuyên và hiệu quả giữa Chính phủ và cộng đồng doanh nghiệp có ý nghĩa quan trọng vào kết quả đàm phán cũng như thực thi các FTA này trong tương lai.

Ngày 20/1/2012, Thủ tướng Chính phủ đã ra *Quyết định số 06/2012/QĐ-TTg về việc Tham vấn Cộng đồng Doanh nghiệp về các Thỏa thuận TMQT* chính thức công nhận vai trò và quyền được tham vấn của cộng đồng doanh nghiệp trong lĩnh vực này. Nói cách khác các doanh nghiệp Việt Nam từ đây đã có một cơ chế chính thức để tham gia cùng Nhà nước trong quá trình đàm phán và thực thi các thỏa thuận TMQT.

Cơ chế đã hình thành nhưng triển khai thế nào cho hiệu quả không phải là điều đơn giản. Sau hơn một năm triển khai thực hiện Quyết định 06/2012/QĐ-TTg, bên cạnh những thành công ban đầu tích cực, còn nhiều vấn đề vướng mắc cả trong cơ chế và năng lực tham vấn của các bên liên quan.

Vì vậy, cần thiết phải có một nghiên cứu nghiêm túc, bài bản, khoa học về các giải pháp nhằm tăng cường hiệu quả của việc tham vấn giữa Chính phủ và cộng đồng doanh nghiệp theo Quyết định 06/2012/QĐ-TTg. Nghiên cứu này sẽ đóng góp vào việc tăng cường chất lượng của các phương án đàm phán của Chính phủ Việt Nam cũng như góp phần vào các nỗ lực tăng cường năng lực hội nhập kinh tế của các doanh nghiệp, hiệp hội Việt Nam.

Nghiên cứu hướng tới mục tiêu (i) Xây dựng một bức tranh toàn cảnh về hiện trạng thực hiện việc tham vấn cho các đàm phán FTA ở Việt Nam hiện nay, từ đó có thể thấy rõ những ưu điểm và hạn chế của quá trình này; (ii) Phân tích nguyên nhân và tìm kiếm phương thức khả thi nhằm khắc phục các hạn chế, phát huy hơn nữa những ưu điểm trên cơ sở kinh nghiệm trong nước và quốc tế về các vấn đề tương tự; và (iii) Xác định và đề xuất các giải pháp về cơ chế và nâng cao năng lực nhằm triển khai hiệu quả việc tham vấn giữa Chính phủ và cộng đồng doanh nghiệp trong các đàm phán FTA cả từ phía cộng đồng doanh nghiệp và các cơ quan Nhà nước có thẩm quyền.

Đề tài áp dụng các phương pháp nghiên cứu tổng hợp như: phân tích, tổng hợp, thống kê, hệ thống hóa, diễn giải – quy nạp. Bên cạnh đó, phương pháp điều tra xã hội học (điều tra doanh nghiệp, hiệp hội) và phương pháp chuyên gia (phỏng vấn, trao đổi chuyên gia) để tập hợp dữ liệu phục vụ nghiên cứu theo các phương pháp tổng hợp cũng được thực hiện.

Nghiên cứu được thực hiện bởi Trung tâm WTO thuộc Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam với sự hỗ trợ của Dự án “Nâng cao năng lực phục vụ hội nhập quốc tế sâu rộng của Việt Nam đến năm 2020” (CEFIIV) của Bộ Ngoại giao Việt Nam và UNDP.

MỤC LỤC

CHƯƠNG I.....	8
HIỆN TRẠNG SỰ THAM GIA CỦA CỘNG ĐỒNG DOANH NGHIỆP VÀO QUÁ TRÌNH ĐÀM PHÁN CÁC HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI TỰ DO CỦA VIỆT NAM ..	8
I. Khái niệm và ý nghĩa của việc tham vấn chính sách TMQT	8
1. Khái niệm tham vấn chính sách TMQT.....	8
1.1. Khái niệm	8
1.2. Chủ thể tham vấn.....	10
1.3. Đối tượng của tham vấn	11
1.4. Hình thức tham vấn	12
1.5. Mục tiêu tham vấn	12
2. Ý nghĩa của việc tham vấn chính sách TMQT	13
2.1. Ý nghĩa của việc tham vấn từ góc độ của các cơ quan Chính phủ.....	13
2.2. Ý nghĩa đối với doanh nghiệp	16
II. Về hoạt động tham vấn chính sách thương mại nói chung ở Việt Nam.....	18
1. Về cơ chế đề của công chúng, doanh nghiệp tham gia vào quá trình hoạch định, thực thi chính sách pháp luật nội địa	19
1.1. Cơ chế chung	19
1.2. Cơ chế riêng đối với tham vấn doanh nghiệp.....	20
2. Hiện trạng hoạt động tham vấn trong chính sách, pháp luật thương mại nội địa của Việt Nam	21
2.1. Kết quả.....	21
2.2. Đánh giá.....	22
3. Những bài học từ hiện trạng hoạt động tham vấn chính sách nói chung ở VN	26
3.1. Bài học từ các thành công.....	26
3.2. Bài học từ các bất cập.....	27
III. Hiện trạng cơ chế tham vấn chính sách TMQT ở VN	29
1. Tình hình trước QĐ 06/2012/QĐ-TTg - Giai đoạn đàm phán WTO, các FTAs trong khu vực ASEAN.....	29
2. Cơ chế tham vấn chính sách TMQT theo Quyết định 06/2012/QĐ-TTg.....	31
IV. Hiện trạng thực tiễn tham vấn chính sách TMQT ở Việt Nam	42

1. Hiện trạng tham vấn doanh nghiệp trong quá trình đàm phán WTO, các FTAs trong khu vực ASEAN.....	42
2. Hiện trạng thực tiễn tham vấn doanh nghiệp sau khi có Quyết định 06/2012/QĐ-TTg	44
CHƯƠNG II	52
CÁC GIẢI PHÁP NHẪM TĂNG CƯỜNG HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG THAM VẤN CHÍNH SÁCH THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ Ở VIỆT NAM	52
I. Hoạt động tham vấn chính sách thương mại trên thế giới và những bài học kinh nghiệm cho Việt Nam	52
1. Khái quát chung	52
2. Các mô hình thực tế ở các nước có hoạt động tham vấn phát triển mạnh.....	53
2.1. Hoa Kỳ.....	53
2.2. Liên minh châu Âu	56
2.3. Một số nước khác	58
3. Tham vấn chính sách thương mại ở các nước đang phát triển	59
4. Phân tích bài học từ kinh nghiệm tham vấn chính sách TMQT ở các nước....	60
5. Đánh giá hiệu quả và phân tích các nguyên nhân của các thành công và tồn tại của hoạt động tham vấn ở Việt Nam	65
5.1. Đối với tham vấn chung	65
5.2. Đối với tham vấn trong thực tế hoạt động của VCCI.....	70
6. Những giải pháp nhằm tăng cường hiệu quả tham vấn doanh nghiệp trong đàm phán các thỏa thuận TMQT của VN.....	74
6.1. Các đề xuất giải pháp về cơ chế	75
6.2. Giải pháp mở rộng phạm vi áp dụng của Cơ chế	76
6.3. Giải pháp tăng cường tính chi tiết của Cơ chế	80
7. Đề xuất giải pháp về nguồn lực	83
7.1. Giải pháp tăng cường nguồn lực thông tin	83
7.2. Giải pháp tăng cường nguồn lực vật chất.....	84
8. Giải pháp về năng lực	85
KẾT LUẬN	88
TÀI LIỆU THAM KHẢO	89